

Sygn. akt XIII U 2747/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Młyński
Protokolant:	st. sekr. sądowy Magdalena Kruk

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy P. K.

przeciwko Z. Oddział w W.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy i ustalenie odpowiedzialności organu rentowego

na skutek odwołania P. K.

od decyzji Z. Oddział w W.

z dnia 3 października 2014 r. nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu P. K. prawo do renty z tytułu częściowej trwałej niezdolności do pracy od dnia 1 września 2014 r.,**
- 2. oddala wniosek o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie we właściwym terminie prawa do świadczenia,**
- 3. zasądza od Z. Oddział w W. na rzecz odwołującego P. K. kwotę 60 zł (słownie: sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt XIII U 2747/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 3 października 2014 r. Z. Oddział w W. powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił P. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na to, że Komisja Lekarska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych orzeczeniem z 18 września 2014 r. stwierdziła, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy (a.r.).

Od powyższej decyzji odwołanie złożył P. K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a także o ustalenie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie we właściwym terminie prawa do świadczenia rentowego skutkujące obowiązkiem organu rentowego wypłaty odwołującemu odsetek ustawowych za opóźnienie w ustaleniu jego prawa do renty. Skarżący wniósł również o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa

procesowego według norm przepisanych. Odwołujący wskazał, iż stan jego zdrowia stale się pogarsza i uniemożliwia wykonywanie pracy zarobkowej (k. 2-6 a.s.).

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie wskazując, że zaskarżona decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (k. 192 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

P. K., ur. (...), był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1989 r. do 31 sierpnia 2014 r. Niezdolność ta była orzekana zważywszy na stan zdrowia psychiatrycznego odwołującego (okoliczność bezsporna).

Skarżący pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy w przedszkolu jako pracownik gospodarczy, tj. poniżej swoich kwalifikacji (wykształcenie średnie techniczne w zawodzie ogrodnik-leśnik). Fakt ww. zatrudnienia nie stanowił przeszkody do orzekania częściowej niezdolności do pracy odwołującego w przeszłości (okoliczność bezsporna).

W dniu 7 lipca 2014 r. odwołujący wystąpił do organu z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (a.r.).

Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z 19 sierpnia 2014 r. stwierdził, iż odwołujący nie jest niezdolny do pracy. Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z 18 września 2014 r. również stwierdziła, iż odwołujący nie jest niezdolny do pracy (a.r.).

Wobec powyższego zaskarżoną decyzją z 3 października 2014 r. organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (a.r.).

Celem weryfikacji stanowiska stron, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych psychiatrów i z zakresu medycyny pracy dla ustalenia czy odwołujący jest nadal, tj. po dniu 31 sierpnia 2014 r. niezdolny do pracy, czy ewentualna niezdolność do pracy jest całkowita czy też częściowa i na jak długi okres.

Biegły lekarz psychiatra B. P. w opiniach z 26 lutego 2015 r. i 28 maja 2015 r. po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną i przeprowadzonym badaniu rozpoznał u P. K. zaburzenie nerwicowe. W ocenie biegłego, zgromadzone dane z historii choroby nie dają podstaw do orzeczenia u odwołującego nawet częściowej niezdolności do pracy z uwagi na stan psychiczny. Biegły zauważył, iż od sierpnia 2014 r. stan zdrowia skarżącego nie pogorszył się (k. 205-207, 270 a.s.).

Biegły lekarz psychiatra M. P. w opiniach z 14 września 2015 r. i 8 grudnia 2015 r. po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną i przeprowadzonym badaniem rozpoznał u P. K. przewlekłe zaburzenia lękowe z napadami paniki i elementami natręctw. W ocenie biegłego, zaburzenia te mają charakter utrwalony, a pomimo leczenia psychiatrycznego przez 40 lat nie uzyskano remisji objawowej. Biegły zauważył, iż funkcjonowanie społeczne skarżącego jest bardzo ograniczone, a okresowo występują u niego wahania nastroju z myślami samobójczymi. Biegły nie znalazł podstaw do przyjęcia, że u odwołującego nastąpiła poprawa stanu psychicznego uzasadniająca uznanie go za zdolnego do pracy. Zdaniem biegłego częściowa niezdolność do pracy odwołującego istnieje nadal, tj. od 1 września 2014 r. i jest trwała (k. 310, 311 a.s.).

Biegły z zakresu medycyny pracy B. J. w opiniach z 10 stycznia 2017 2016 r. po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną i przeprowadzonym badaniem oraz dotychczas sporządzanymi opiniami biegłych lekarzy psychiatrów stwierdził, że odwołujący jest nadal częściowo niezdolny do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji i wymaga konieczności opieki psychiatrycznej (k. 390-399 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w aktach dokumentów oraz opinii biegłych lekarzy sądowych psychiatrów i specjalistę z zakresu medycyny pracy. W ocenie Sądu dokumenty znajdujące się w aktach sprawy są autentyczne, a ich treść nie budzi wątpliwości. Treść tych dokumentów nie była także negowana przez żadną ze stron.

Sąd nie znalazł również podstaw, aby odmówić wiarygodności ww. opiniom biegłych lekarzy sądowych, które zostały wydane zgodnie z wiedzą specjalistyczną w oparciu o przeprowadzone badanie odwołującego i analizę dokumentacji medycznej.

W ocenie Sądu, decydujące znaczenie w sprawie miały opinie biegłych psychiatry M. P. oraz specjalisty z zakresu medycyny pracy B. J.. Biegli ci w sposób szczegółowy przeanalizowali stan zdrowia odwołującego w zakresie ustalenia jego niezdolności do pracy. Powołani w sprawie biegli są specjalistami z zakresu adekwatnego do schorzeń odwołującego, uznali się właściwymi do oceny stanu jego zdrowia, ich opinie są jasne, logiczne, przekonujące, gdyż opierają się na dowodach zebranych w sprawie, a także zawierają ocenę co do ewentualnej poprawy stanu zdrowia skarżącego. Zdaniem Sądu, to właśnie ci biegli dokonali prawidłowej oceny zdrowia odwołującego, mając na uwadze wpływ zaburzeń, na które cierpi odwołujący (przewlekłe zaburzenia lękowe z napadami paniki i elementami natręctw), na możliwość podjęcia przez niego pracy zarobkowej. Oceny tych opinii dokonane w oparciu o właściwe dla jej przedmiotu kryteria zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, przy uwzględnieniu poziomu wiedzy biegłych psychiatry i specjalisty z zakresu medycyny pracy, podstaw teoretycznych zaprezentowanego stanowiska, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych wniosków, w ocenie Sądu, przekonują, iż są one miarodajne dla poczynienia ustaleń w przedmiocie niezdolności do pracy skarżącego. To przemawia za uznaniem, że ww. biegli dokonali prawidłowej oceny zdrowia odwołującego i nie zachodzi potrzeba powołania kolejnych biegłych, ani też dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej w zakresie ustalenia tej niezdolności. Dlatego też Sąd oddalił wniosek organu rentowego o powołanie kolejnych biegłych. Dodatkowo z opinii biegłego lekarza psychiatry B. P. wynika, iż od sierpnia 2014 r. stan zdrowia skarżącego nie pogorszył się, a przedmiotem tej opinii była ewentualna poprawa stanu jego zdrowia.

Według Sądu ten materiał dowodowy jest przekonujący oraz rzetelny i dlatego uznany został za wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie P. K. zasługiwało na uwzględnienie.

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy odwołujący jest nadal, tj. po 31 sierpnia 2014 r. uprawniony do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów (warunku tego nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy).

Według art. 61 powoływanej ustawy prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Przywrócenie prawa do renty następuje ex lege w razie ponownego powstania niezdolności ubezpieczonego do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa przysługującego mu uprzednio, jeżeli prawo to ustało wskutek ustąpienia niezdolności do pracy. Nie ma tu znaczenia, czy dochodzi do przywrócenia tego samego stopnia niezdolności do

pracy. Jeżeli przywróceniu prawa do renty towarzyszy zmiana stopnia niezdolności do pracy w stosunku do pierwotnie przyznanego świadczenia, organ rentowy dokona tylko odpowiedniej korekty wysokości renty. Zważyć również należy, iż sam moment ustalania przywrócenia prawa do renty nie jest istotny w tym sensie, że może do niego dojść także po upływie 18 miesięcy od ustania prawa do renty. Ważne jest tu tylko, by ponowna niezdolność do pracy powstała w ciągu 18 miesięcy od ustania tego prawa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 lutego 2014 r., sygn. III AUa 975/13).

W myśl art. 107 powoływanej ustawy prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

To poprawa stanu zdrowia jest podstawą odmowy dalszego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy; jeśli tej poprawy brak, nie ma jednocześnie podstaw do odmowy przyznania świadczenia rentowego na dalszy okres (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 lipca 2014 r., sygn. III AUa 1113/13).

Stosownie do art. 12 ww. ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Ostateczna ocena, czy ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy musi uwzględniać także inne elementy, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 13 ust. 1 ww. ustawy). Ocena ta ma charakter prawny i dokonuje jej Sąd (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 maja 2014 r., sygn. III AUa 1405/13).

Art. 59 ust. 1 ww. ustawy stanowi, iż osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała; renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa. Renta okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji organu rentowego.

Wymaga podkreślenia, iż w postępowaniu sądowym ocena całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy - weryfikacja orzeczeń lekarzy orzeczników, z zasady wymaga wiadomości specjalnych. W takiej sytuacji, sąd nie może orzekać wbrew opinii biegłych sądowych. Jednak w sprawach o rentę z tytułu niezdolności do pracy ostatecznie zawsze decyduje sąd, gdyż niezdolność do pracy jako przesłanka renty ma tu znaczenie prawne (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 658/12).

Należy podkreślić, iż ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności mających zasadnicze znaczenie opinii biegłych lekarzy z zakresu psychiatrii M. P. i z zakresu medycyny pracy B. J., jednoznacznie wynika, że zdiagnozowane u skarżącego dolegliwości stanowią nadal przeszkodę w wykonywaniu przez niego pracy. Z mających decydujące znaczenie opinii ww. biegłych jasno wynika, iż rozpoznane u skarżącego schorzenia (przewlekłe zaburzenia lękowe z napadami paniki i elementami natręctw) stanowią w dalszym ciągu podstawę do uznania go częściowo niezdolnym do pracy od 1 września 2014 r. na stałe. Co prawda, skarżący od wielu lat pracuje zawodowo, tj. jest konserwatorem w przedszkolu, to uznać należy, iż pracę tę wykonuje poniżej posiadanych kwalifikacji w zawodzie ogrodnika. Dodatkowo zauważyć należy, iż odwołujący przez bardzo długi okres pobiera świadczenie rentowe (od 1989 r.), albowiem pomimo leczenia psychiatrycznego przez 40 lat nie uzyskano remisji objawowej. Jak wynika nadto z opinii ww. biegłych, funkcjonowanie społeczne skarżącego jest bardzo ograniczone, a okresowo występują u niego wahania nastroju z myślami samobójczymi. Z tych względów nie sposób uznać, iż stan zdrowia odwołującego poprawił się po 31 sierpnia 2014 r.

Stosownie do art. 129 ust. 1 powoływanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Z uwagi na powyższe należy stwierdzić, iż nieprawidłowe jest ustalenie organu rentowego zawarte w zaskarżonej decyzji, gdyż odwołujący spełnia przesłanki przyznania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 września 2014 r., tj. od zaprzestania pobierania świadczenia rentowego na stałe, tj. okres, który wskazywali biegli lekarze z zakresu psychiatrii i medycyny pracy.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w pkt. 1. sentencji.

Stosownie do art. 118 ust. 1 i 2 cyt. ustawy organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

O odpowiedzialności organu rentowego można mówić wówczas, gdy organ rentowy nie przeprowadzi dowodów, jakie mógł i powinien był przeprowadzić. Nie budzi też wątpliwości, że o odpowiedzialności organu rentowego można skutecznie mówić także w przypadku odmiennej i błędnej oceny zebranego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. III AUa 470/16, Legalis nr 1556423).

W ocenie Sądu, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż zaskarżona w sprawie decyzja organu rentowego była konsekwencją błędnej oceny zdolności do pracy P. K. przez lekarza orzecznika ZUS, a następnie Komisję Lekarską ZUS. Skarżący natomiast dołożył należytych starań przedkładając wymagane dokumenty konieczne do wydania decyzji przyznającej prawo do świadczenia. Biegli sądowi, specjaliści z zakresu psychiatrii i medycyny pracy, powołani w postępowaniu sądowym zapoznali się z dokumentacją medyczną, którą również dysponował organ rentowy i uznali - na jej podstawie - że stan zdrowia odwołującego nie poprawił się po 31 sierpnia 2014 r. i nadal czyni go częściowo niezdolnym do pracy na stałe. Mając na względzie tak poczynione ustalenia, uznać należało, że to na pozwanym spoczywa odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Dlatego też orzeczono, jak w pkt. 2. sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego strony odwołującej orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., § 12 ust. 2 oraz § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.).

SSO Rafał Młyński

ZARZĄDZENIE

(...)